

SI

TË

ABORTOJ?

**KOLEKTIVI
FEMINIST**

BËJ TESTIN E SHTATËZËNISË

01

Nëse nuk të ka ardhur cikli në kohë dhe ke patur marrëdhënie seksuale pas ciklit të fundit, mund të jesh shtatëzënë. Të përzierat, dhimbja e gjinjve dhe lodhja janë simptoma të zakonshme në shtatëzëninë e hershme.

Megjithatë, mënyra më e lehtë për t'u siguruar menjëherë janë testet e shtatëzënisë, të cilin mund ta provosh që nga dita kur duhet të kishe patur ciklin e pritur e tutje. Përpara kësaj kohe, niveli i hormoneve të prodhuara nga shtatëzënia është shumë i ulët për t'u shfaqur në test dhe mund të marrësh një rezultat negativ të rremë.

Në Shqipëri, ndërprerja e vullnetshme e shtatëzënisë mund të kryhet **deri në javën e 12-të të shtatëzënisë**. Sa më herët të kryhet ndërprerja, aq më e lehtë është procedura, kosto dhe pasojat e saj.

Nëse dyshon se je shtatëzënë, merr një test shtatëzënie sa më shpejt!

Mosha e shtatëzënisë llogaritet për afërsisht me sa javë kanë kaluar nga dita e parë e ciklit të fundit. Përcaktimi i saktë i moshës së shtatëzënisë bëhet nga vizita te mjekja.

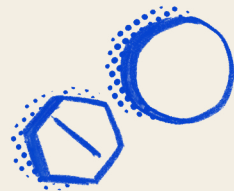
VIZITO MJEKEN E FAMILJES OSE GJINEKOLOGEN

02

Mjekja zakonisht do të të rekomandojë një ekografi për t'u siguruar që je shtatëzënë. Ekografia përcakton edhe moshën e shtatëzënisë. Nga mosha e shtatëzënisë varet mënyra e ndërprerjes së shtatëzënisë.

Ka dy mënyra për ndërprerjen e shtatëzënisë:

**Aborti mjekësor me
tableta/pilula**

**Aborti
kirurgjikal**

ABORTI MJEKËSOR ME TABLETA/PILULA

03

Aborti me tableta mund realizohet **deri në javën e 12 të shtatëzënisë**. Efektiviteti deri në javën e 6 është më i madh. Deri në këtë javë mund të bëhet aborti pa patur nevojë për pastrim me vegla më pas. Nëse keni DIU (spiralen), duhet ta hiqni përpara abortit me tableta.

Metoda e rekomanduar për abortin medikal është përdorimi i Mifepristone, të pasuar nga Misoprostol (gjendet edhe nën emrin Cytotec). Mifepristone bllokoi progesteronin, hormonin e nevojshëm për vazhdimësinë e shtatëzënisë. Misoprostoli provokon kontraktimet e mitrës dhe ndihmon të nxjerrë jashtë përmbajtjen e saj.

Për të marrë këto medikamente në farmaci, të duhet receta që jep mjekja gjinekologe. Nëse ke vështirësi t'i gjesh në farmaci, provo farmacitë që gjenden pranë materniteteve.

Mjekja që të dha recetën duhet të të shpjegojë se si duhen marrë tabletat. **Ndiqi me kujdes këto udhëzime. Mos merr vetëm tabletën e parë dhe jo të dytën më pas.**

Gjakderdhja dhe shtrëngimet e mitrës tregojnë se ilaçet po japin efekt. Në rastin e abortit me pilula, gjakderdhja mund të jetë më e madhe sesa gjatë ciklit, dhe mund të shoqërohet me mpiksje. Efekte anësore të zakonshme përfshijnë të përziera, të vjella dhe diarre.

Sigurohu që të kesh peceta sanitare për përballimin e gjakderdhjes dhe ilaçe nga goja për qetësimin e dhimbjeve. Ibuprofen, Diclofenac dhe Naproxen janë më efektivët për kontraktime, por edhe Paracetamoli bën punë. Mos merr anti-spazmodikë si Buscopan sepse mund të ndikojnë në procesin e abortit.

Njollat e gjakut mund të vazhdojnë për deri në 30 ditë pas abortit medikal. Disa gra mund të kenë episode gjakderdhjeje masive 3-5 javë pas abortit.

Nëse bën abort me ilaçe, duhet **të sigurohesh që ke afër një institucion mjekësor ku mund të marrësh trajtim urgjent në rast komplikacionesh**, kryesisht gjakderdhjes së tepërt. Pyet mjeken për informacion rreth procedurës së kryer dhe shënoje diku me qëllim që të mund t'ia tregosh një profesionisteje diku tjetër për të trajtuar komplikacionet e mundshme.

Gjithashtu një vizitë kontrolli pas abortit medikal është e nevojshme për të konfirmuar ndërprerjen e shtatëzënisë, zakonisht në ditën e 4 dhe 2 javë pas procedurës.

Komplikacionet kryesore në abortet medikale përfshijnë: aborti jo i plotë, vazhdimi i shtatëzënisë, gjakderdhja dhe infeksioni.

Nëse ke këto simptoma, duhet patjetër t'i drejtohesh një institucioni shëndetësor: gjakderdhje e shumtë (mbushja e një apo dy tamponëve të mëdhenj apo pecetave sanitare (lines) të mëdha gjatë dy orëve të njëpasnjëshme); mungesa e plotë e hemorragjisë brenda 24 orësh pas Misoprostolit; temperaturë e vazhdueshme (mbi 38°C), ose fillimi i temperaturës në ditët pas Misoprostolit; sekrecione vaginale me erë të rëndë; dhimbje barku të forta, të vazhdueshme apo me intensitet në rritje.

Është mirë t'i përdorësh këto tableta në praninë e dikujt që i beson. Nëse zgjedh ta bësh vetëm sigurohu që të kesh telefonin pranë ose një mënyrë tjetër për të kontaktuar mjeken. Mund t'i thuash dikujt se nuk po ndihesh mirë dhe po pushon. Nëse më pas ke komplikacione, mund t'i thuash se mendon se po përjeton një abort spontan.

ABORTI

KIRURGJIKAL

04

Metodat e abortit kirurgjikal janë metoda invazive. Ato janë më të përshtatme në shtatëzënitë e avancuara, zakonisht mbi 6 javë.

Përpara procedurës do të të bëhet anestezi intravenoze (injektohet në gjak). Në procedurat me evakuim, mjekja thith membranën mukozë të mitrës dhe embrionin me një tub të vogël. Në procedurat me kyretazh, mjekja, me anën e një instrumenti në formën e lugës (kyreta) gërvisht mukozën e mitrës, për të hequr embrionin ose fetusin. Nëpërmjet kësaj ndërpritet shtatëzënia.

Nëse qafa e mitrës është shumë e ngushtë, para kyretazhit zgjerohet butësisht me instrumenta. Në raste të veçanta, zgjerimi i qafës së mitrës mund të lehtësohet me medikamente (prostaglandina) që bëjnë zbutjen e saj.

Procedura zgjat 5 deri në 10 minuta dhe kushton 5 000 lekë të reja në institucionet shtetërore.

Pas abortit kirurgjikal, mund të dalësh nga institucioni shëndetësor menjëherë pas normalizimit të parametrave jetësorë.

Gjakderdhjet e lehta që shfaqen pas disa orësh janë normale. Mund të kesh gjakderdhje të pakët ose njolla gjaku për disa javë. Cikli normal duhet të nisë brenda 4-8 javësh. Nuk duhet të bësh dushe vaginale, të përdorësh tamponë vaginalë dhe të kesh marrëdhënie seksuale deri kur të ndalojë gjakderdhja (dhe deri sa ti vetë ta dëshirosh).

Mjekja duhet të të japë informacion me gojë apo me shkrim për komplikacionet e mundshme, si t'i njohësh shenjat e tyre, dhe kur duhet t'i drejtohesh mjekes. Marrja e këtij informacioni është e drejta jote.

Duhet të të dërgojë në shtëpi një person i besuar, pasi aftësitë e tua reaguese mund të kufizohen nga anestezia dhe ilaçet kundër dhimbjes. Këshillohu me mjekun përpara se të ngasësh makinën.

KËRKO MBËSHTETJEN E DIKUJT TË CILËS I BESON GJATË KËTIJ PROCESI. MBËSHTETJA DHE NDIHMA E SIKUR VETËM NJË PERSONI MUND TË JETË SHUMË E DOBISHME.

PAÇ FAT!

Hulumtimi dhe përmbajta: PP, Kolektivi Feminist
Dizajni grafik: Kolektivi Zanat

Ky material është realizuar me mbështetjen e Heinrich Böll Stiftung, Zyra Tiranë. Përmbajtja është përgjegjësi e vetme e autorëve dhe nuk pasqyron domosdoshmërisht qëndrimet e fondacionit.